

Červenec: Měsíc bez plastů

1.7.2026 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Jednou z největších výzev ochrany životního prostředí je znečištění plasty a udržitelné nakládání s plastovými odpady. Ty z našeho prostředí jen tak nemizí, naopak se v něm kumulují. Ani několik lidských životů nestačí k tomu, abychom se jich zbavili. Produkce plastů přitom dál roste a podle odhadů má tento trend pokračovat i v dalších desetiletích. A právě na to už od roku 2011 upozorňuje celosvětová iniciativa Měsíc bez plastů (Plastic Free July), která má za cíl snížit jejich zbytečné používání v každodenním životě.

Omezení plastů přitom nemusí znamenat radikální změny ani snížení životního komfortu. Naopak, mnoho drobných kroků může být nejen šetrnějších k přírodě, ale i praktičtějších a finančně výhodnějších.

Předpovědi Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) hovoří o ztrojnásobení celosvětové produkce plastů jen do roku 2060. V případě, že plastové materiály uniknou do životního prostředí, nerozloží se, ale rozpadají se na mikroplasty, nanoplasty, uvolňují chemické látky a mají prokazatelný negativní vliv na životní prostředí a skrze potravní řetězce i na lidské zdraví.

Kromě jednotlivců se nutnost redukovat plastový odpad čím dál víc promítá i do fungování firem a celého trhu. Přípravované evropské nařízení o obalech a obalových odpadech (známé jako PPWR) zasahuje všechny, kdo vyrábějí obaly, uvádějí zboží v obalech na trh nebo ho balí a distribuují, od výrobců a dovozců, přes obchody a e-shopy, gastronomii, logistiku, ale i koncové spotřebitele. Směřuje k tomu, aby se s obalovými materiály zacházelo odpovědněji v průběhu celého jejich životního cyklu a aby plastového obalového odpadu postupně ubývalo. Nová pravidla se přitom zaměřují i na omezování nadbytečných obalů, například snížením volného prostoru v baleních nebo celkového množství obalového odpadu. Dále se například rozšiřuje seznam jednorázových plastových obalů, které bude zakázáno od roku 2030 uvádět na trh.

Každý balíček znamená i obal. Tedy odpad

Stále podstatnější roli v množství obalového odpadu hraje také rozvoj elektronického obchodu. Některé e-shopy už dnes omezují zbytečné přebalování a dodávají zboží bez dalších obalů, právě tím lze množství i plastového odpadu snižovat. Od začátku letošního července se navíc mění pravidla pro drobné nákupy ze zahraničních e-shopů. Evropská unie ruší dosavadní výjimku, díky níž bylo možné objednat levné zboží ze zemí mimo EU bez cla, a nově zavádí poplatky i na malé zásilky. Toto opatření má zároveň chránit tuzemské firmy před neférovou konkurencí. Je zřejmé, že změna se netýká jen pravidel a firem, ale i každodenních návyků nás všech. Právě červenec, Měsíc bez plastů, je příležitostí zkusit se na vlastní spotřebu podívat jinak a alespoň na čas ji vědomě omezit.

Existuje řada způsobů, jak se v každodenním životě vyhnout jednorázovým výrobkům, nakupovat bez obalů nebo ve větších baleních a používat vlastní nádoby. Znovu se vrátily látkové tašky a sítovky, které nahrazují jednorázové plastové obaly.

Změny se mohou promítnout i do běžné osobní péče a spotřeby. Vlastní hrnek na kávu, přírodní hřebeny a kartáče nebo tuhé šampony představují jednoduché alternativy. Smysl dává také omezování zbytečných obalů u drobných porcí v restauracích a hotelech a důsledné využívání systémů třídění odpadu i nákupu výrobků z recyklovaných materiálů.

Nejlepší odpad je ten, který nevznikne

Hierarchie nakládání s odpady hovoří jasně: nejlepší je takový odpad, který vůbec nevznikne. Právě proto je podle odborníků klíčové zaměřit se především na prevenci vzniku odpadu, a teprve poté řešit jeho třídění nebo recyklaci. Stále více se zdůrazňuje i opětovné používání výrobků a obalů a snaha udržet materiály co nejdéle v oběhu. Řada obcí otevírá na svém území tzv. re-use pointy (centra), kde mohou občané odložit již nepoužívané předměty, které si někdo jiný poté odnese. Právě tímto směrem se ubírá i koncept oběhového hospodářství, který má snižovat množství veškerého odpadu už v jeho počátku.

Ministerstvo životního prostředí se dlouhodobě zaměřuje na podporu předcházení vzniku odpadů z plastů. V rámci Operačního programu životní prostředí vyčlenilo zvláštní dotační titul pro zavádění opakovaně použitelného nádobí ve veřejných i soukromých institucích. O dotace byl velký zájem, jedná se o desítky uskutečněných projektů ročně. Dále MŽP dotačně podporuje také zmíněná re-use centra a re-use pointy. A neotálí ani v oblasti osvěty veřejnosti. Za tímto účelem provozuje informační portál ceskobeplastu.cz, kde je možné nalézt aktuality v oblasti předcházení odpadů z jednorázových plastů a také tipy, jak v každodenní praxi omezit jejich používání.

Důležité je začít konkrétním krokem a postupně si nové návyky osvojit. I malé změny mají význam, pokud se stanou součástí každodenní rutiny. Měsíc bez plastů tak může být začátkem dlouhodobější proměny, která má pozitivní dopad na životní prostředí i kvalitu života.

Zapojit se může úplně každý. Vyzkoušíte si i vy nové návyky a vydrží vám i do dalších měsíců?

Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: [tiskove \[at\] mzp.gov.cz](mailto:tiskove@mzp.gov.cz) ([tiskove\[at\]mzp\[dot\]gov\[dot\]cz](mailto:tiskove[at]mzp[dot]gov[dot]cz))

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/cervenec-mesic-bez-plastu>